

BOG

NÅR DU STRAMMER GARNET (/BOEGER/NAAR-DU-STRAMMER-GARNET)

Af Camilla Stockmann (/forfattere/camilla-stockmann) (2023)

LÅN PÅ BIBLIOTEKET (HTTPS://BIBLIOTEK.DK/DA/SEARCH/WORK/?SEARCH_BLOCK_FORM=870970-

BASIS%3A135829986&FRAGMENT=CONTENT)

Log ind (/user/login?destination=/boeger/naar-du-strammer-garnet) for at anmelde

Historien om en mor(der). Fornemt formidlet socialhistorie om moderskabets mørke kapitler er gruppvækkende og vigtig læsning.

ANMELDELSE

22 apr.23

(/users/barbara-rugholm-hessellund)

Af Barbara Rugholm (/users/barbara-rugholm-hessellund)
Redaktør

Historien om en mor(der). Fornemt formidlet socialhistorie om moderskabets mørke kapitler er gruppvækkende og vigtig læsning.

Da nogle tagarbejdere i 2018 fandt skelettet af et spædbarn på Prinsesse Mariés Allé på Frederiksberg, vurderede retsmedicinerne, at det stammede fra perioden fra 1938 til 1954. Forfatteren Camilla Stockmann boede i kvarteret på Frederiksberg, og det makabre fund satte gang i hendes journalistiske undren og bragte hende i arkivernes mørke for at kaste lys over det, der viste sig at være et af danmarkshistoriens mange barnedrab:

"Da skelettet af et dræbt spædbarn tilfældigvis bliver fundet i mit kvarter, og da jeg i tiden efter finder ud af, at flere dræbte spædbørn blev efterladt her, begynder støvet at rejse sig i hvirvler."

Stockmanns research er blevet til en gruppevækkende og meget læsværdig bog om et dunkelt kapitel i moderskabets historie. For at forstå mødrenes desperate handlinger belyser forfatteren de socialhistoriske forudsætninger for danmarkshistoriens mange barnedrab og fortæller om en række ofte fattige kvinders brutale virkelighed med uønskede graviditeter, mislykkede forsøg på fosterfordrivelse og barnedrab.

I årene mellem 1900 og 1950 blev 614 kvinder dømt for barnedrab i Danmark. Stockmann skriver om nogle af disse kvinder og har bearbejdet deres historier journalistisk. Bogens store styrke er, at historien og kvinderne træder levende frem fra siderne. Omgivelserne og detaljerne beskrives på en måde, der vækker læserens sansninger og fornemmelse af den gamle hovedstad og kvindernes elendige vilkår. Således får man for eksempel fornemmelsen af at gå i hælene på kvinden med den cirka tre kilo tunge pakke en fredag formiddag i forsommeren 1941, hvor lønnetræerne lige var sprunget ud.

"I forsommeren 1941 gik en skikkelse ad Prinsesse Mariés Allé på Frederiksberg med en pakke i armene for at stoppe op på det sted, hvor alléén slår sin bue. Skikkelsen forsvandt bag en tung trædør for kort tid efter at komme tomhændet til syne."

Stockmanns bog handler hovedsageligt om en af de kvinder, der tog livet af sit spædbarn i 1940'erne, men forfatteren fortæller også om andre kvinde- og barneskæbner fra samme tidsperiode. Hun griber desuden længere frem og særligt tilbage i tiden og fortæller om forholdene for kvinder, der var blevet bragt i ulykkelige omstændigheder. I 1771 fik Struensee for eksempel indrettet en babyloge ved Fødselsstiftelsen, hvor enlige mødre kunne aflevere et uønsket barn. Det fik en kort overgang bugt med barnemordene.

Forfatteren blander prosa, journaler og breve for at beskrive forudsætningerne for barnedrabene og sætte dem i et historisk perspektiv. Hun kobler desuden kvindernes vilkår til nutiden og sine egne erfaringer som mor. Det moderne forældreskab er ikke det mest interessante ved bogen men fungerer elegant som prisme for historien:

"Satte man knappenåle på et kort over hovedstaden på de steder, hvor dræbte spædbørn er dukket op, ville byen være en skov. Nåleskoven vi bor i."

I år er det 50 året for legaliseringen af aborten i Danmark. Stockmanns bog er relevant læsning i en tid, hvor retten til fri abort stadig diskuteres, og hvor rettigheden langt fra gælder alle verdens kvinder. 'Når du strammer granet' er en velresearchet og velskrevet bog om nogle uhyrlige kapitler i historien, som vækker til eftertanke og husker os på hverken at glemme vores historisk eller geografisk betingede held eller den væsentlige rolle, adgangen til fri abort har spillet for kvinders liv og sundhed.

BOGDETALJER

